

Nemndsvedtak i sak 2024/12

Klager: [A]

Innklaget: Proshop AS

Saken gjelder

Krav om informasjon om 6 produkter fra LEGO som Proshop AS (innklagede) forhandler.

Saksgang

Klager ba ved e-post 04.12.2024 til innklagede om informasjon om varer på en bestemt ordre. Det er i klagen opplyst at spørsmålene gjelder 6 produkter fra LEGO som innklagede forhandler. Spørsmålene som ble stilt var følgende:

"Inneholder de kjemikalier som kan påvirke miljøet eller helse? Ber om dokumentasjon som viser dette.

Er det andre forhold ved produktene som kan påvirke miljøet?

Hvis produktene faller i havet og blir borte, hvor lenge vil det ta før det brytes ned?"

I kravet var det en lenke til miljøinformasjonsloven.

I e-post 05.12.2024 svarte innklagede:

*"All dokumentasjon om LEGO-sertifiseringer på produktnivå finner du her:
<https://www.lego.com/da-dk/legal/notices-and-policies/compliance?locale=da-dk>*

Informasjon om bærekraft finner du her: www.lego.com/da-dk/sustainability/environment"

I e-post 05.12.2024 til innklagede opplyste klager at han fant svaret utilstrekkelig og at han derfor ville klage til Klagenemnda for miljøinformasjon (nemnda).

Klager sendte 05.12.2024 en klage til nemnda. Innklagede ble informert om klagen i brev 13.12.2024 fra nemndas sekretariat.

Innklagede kom med tilsvaret i e-post 24.12.2024. I tilsvaret kom innklagede med flere opplysninger. Sekretariatet ga 07.01.2025 klager frist til 21.01.2025 til å komme med merknader til tilsvaret, og ba samtidig opplyst om klager vurderer at spørsmålene nå er helt eller delvis fyllestgjørende besvart.

I e-post 07.01.2025 opplyser klager at han vurderer det slik at han delvis har fått fyllestgjørende svar. Svaret på spørsmålet *om det er andre forhold ved produktet som kan påvirke miljøet* synes klager at ikke er tilstrekkelig, og klager ber om at nemnda vurderer dette. De to andre spørsmålene anser klager for å være fyllestgjørende besvart, og disse spørsmålene er derfor ikke en del av klagen nemnda skal behandle.

Innklagede fikk frist til 22.01.2025 til å komme med eventuelle merknader til klagers svar på tilsvaret. I e-post 10.01.2025 opplyste innklagede at de mener å ha svart fullstendig på spørsmålene i forhold til gjeldende lovverk.

Anførselene til klager

Klager hevder at innklagedes svar på spørsmålet om det er andre forhold ved produktene som kan påvirke miljøet, ikke er tilstrekkelig. Når det gjelder innklagdes anførsel om at spørsmålet er for generelt formulert, uttaler klager at det synes som at forhandler og/eller produsenten her har kjennskap til konkrete ting men velger å ikke svare. Klager hevder at dersom forhandler og/eller produsent kjenner til forhold, så bør det være en smal sak å svare. Videre hevder klager at dersom ingen andre kjente forhold finnes, så bør det også være en smal sak å svare det.

Anførselene til innklagede

Innklagede opplyser at de basert på klagers henvendelse om at deres forrige svar ikke var tilfredsstillende, tok kontakt med LEGO og ba om et mer presist svar på spørsmålene. Innklagede opplyser at de gjerne deler svaret, og skriver i tilsvaret:

"- Inneholder de kjemikalier som kan påvirke miljøet eller helse? Ber om dokumentasjon som viser dette.

De nevnte produktene inneholder ikke kjemikalier som er klassifisert under REACHforordningen, som er en EU-forordning implementert i Norge gjennom Reachforskriften.

Dette sikrer at produktene ikke inneholder stoffer som er skadelige for miljøet eller helsen. Ytterligere informasjon finnes på [LEGO.com/REACH](https://www.lego.com/REACH).

Videre kan vi opplyse at produktene er testet i henhold til standarden EN 71-3 (migrasjon av visse stoffer), som sikrer at det ikke migrerer skadelige stoffer ut av leketøyet ved bruk.

Etter vår oppfatning er ovennevnte informasjon tilstrekkelig for å besvare spørsmålet. Informasjon om spesifikk kjemisk sammensetning i produktene anser LEGO-konsernet som en forretningshemmelighet som gir produksjonsmessige fordeler. Det gis derfor ikke ytterligere informasjon. Vi viser til Miljøinformasjonsloven §§ 17 (1)c, 18 (1) og 18 (2).

- Er det andre forhold ved produktene som kan påvirke miljøet?

Etter vår oppfatning er dette spørsmålet for generelt formulert, og vi avviser derfor å svare med henvisning til Miljøinformasjonsloven §16 (3).

- Hvis produktet faller i havet og blir borte, hvor lenge vil det ta før det brytes ned?

De aktuelle produktene er ikke beregnet for bruk i havmiljøet og er derfor ikke testet i denne sammenhengen av LEGO-konsernet. Siden produktene er designet, utviklet og fremstilt med tanke på lang holdbarhet, må det antas at nedbrytningen er langvarig.

Ekstern forskning, som ikke er verifisert av LEGO-konsernet (Turner et al., *Environmental Pollution*, 2020), anslår at LEGO®-klosser vil ta 100-1.300 år å brytes ned.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0269749119364152>"

Innklagedes hadde ikke kommentarer til klagers merknader til tilsvaret, utover at de mener å ha svart fullstendig på spørsmålene i forhold til gjeldende lovverk.

Nemndas vurdering

Klagefrist

Det følger av miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd, jf. produktkontrollloven § 10 sjette ledd, at klagefristen er tre uker fra det tidspunkt svaret fra virksomheten er kommet fram til klager.

Innklagede svarte på klagers spørsmål 05.12.2024, og klager sendte klage til nemnda samme dag. Klagen er sendt innen fristen på tre uker, og nemnda tar saken til behandling.

Hvilken lov skal kravet vurderes etter?

Miljøinformasjonsloven § 16 første ledd gir enhver rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Produktkontrollloven § 10 første ledd gir rett til informasjon om komponenter eller egenskaper ved det enkelte produkt, såkalt produktspesifikk informasjon.

Nemnda må derfor ta stilling til om klagen skal behandles etter miljøinformasjonsloven eller produktkontrollloven.

I [Ot.prp.nr.116 \(2001–2002\) s. 92](#) uttales følgende om forholdet mellom miljøinformasjonsloven og produktkontrollloven:

"Løsningen innebærer at miljøinformasjonsloven fortsatt er hovedloven og omfatter rett til informasjon om produkter generelt. Avgrensningen ligger i definisjonen av hva som er miljøinformasjon. ... Produktinformasjonen i § 16 omfatter også miljøinformasjon om produkter som omfattes av produktkontrollloven i den utstrekning de brukes eller produseres i virksomheten. Forskjellen mellom reglene i §§ 16 ... og de nye bestemmelsene i produktkontrollloven er at produktinformasjonen etter §§ 16 ... inngår som del av en samlet informasjon om virksomheten, mens gjenstand for reglene i produktkontrollloven er produktet i seg selv, og informasjon om bestemte produkter eller produktgrupper. ...

...For eksempel gir miljøinformasjonsloven § 16 rett til å spørre en gårdbruker om bruken av plantevernmidler i driften, slik som hvilken type midler, forbrukte mengder og bruksmåte. Gjelder spørsmålet derimot innholdet i plantevernmiddelet «Roundup», og om det er helse- eller miljøfarlig, gjelder produktkontrollovens nye bestemmelse i § 10. Et annet eksempel kan være spørsmål om drift av en industrivirksomhet. Her er det miljøinformasjonsloven § 16 f.f. som regulerer retten til miljøinformasjon. Bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier i produksjonen er relevant miljøinformasjon i denne sammenheng. Gjelder spørsmålet derimot produktspesifikk informasjon om et bestemt kjemikalie som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, og som for eksempel inngår i de produkter som produseres i virksomheten, gjelder produktkontrollloven § 10. ..."

Både miljøinformasjonsloven og produktkontrollloven har regler om retten til å kreve produktinformasjon. Miljøinformasjonsloven er den generelle loven, og produktkontrollloven vil i denne sammenheng være en spesiallov som går foran miljøinformasjonsloven. Det betyr at dersom et krav om produktinformasjon faller inn under virkeområdet til produktkontrollloven, så gjelder ikke miljøinformasjonsloven.

Klager har bedt om informasjon om varer fra en konkret ordre hos innklagede. I klagen er det oppgitt hvilke produktnummer disse varene har.

Spørsmålet som gjenstår, og som er gjenstand for klagen, er "*Er det andre forhold ved produktene som kan påvirke miljøet?*".

Nemnda oppfatter det slik at "ved produktene" i spørsmålet peker tilbake på produktene fra den konkrete ordren som klager har vist til. Spørsmål om det er forhold ved disse konkrete produktene som kan påvirke miljøet er informasjon som i utgangspunktet omfattes av produktkontrollloven.

Nemnda mener etter dette at klagen skal behandles etter produktkontrollloven.

Er kravet for generelt formulert, jf. produktkontrollloven § 10 fjerde ledd

Innklagede hevder at spørsmålet som er gjenstand for klagen er for generelt formulert.

I henhold til produktkontrollloven § 10 fjerde ledd kan et krav om informasjon avvises dersom det er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder. Denne bestemmelsen er likelydende med bestemmelsen i miljøinformasjonsloven § 16 tredje ledd.

I henhold til produktkontrollloven § 10 femte ledd bokstav a, kan et krav om informasjon avslås dersom kravet er åpenbart urimelig. Miljøinformasjonsloven har en tilsvarende bestemmelse i § 17 første ledd bokstav b.

Fordi bestemmelsene er likelydende, vil teori og praksis knyttet til miljøinformasjonsloven § 16 tredje ledd og 17 første ledd bokstav a være relevant også for de tilsvarende bestemmelsene i produktkontrollloven.

I nemndsak 2011/3 ble det vurdert om miljøinformasjonsloven § 16 tredje ledd kom til anvendelse:

" I forarbeidene i Ot.prp.nr.116 (2001–2002) s. 169, 2. spalte, under kommentarene til § 16 tredje ledd, uttales følgende:

«Krav som er for generelt formulert kan være krav som ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva det gjelder. Den selvstendige betydningen av sistnevnte kriterium er først og fremst spørsmål som er svært bredt vinklet og som er svært omfattende å besvare. Dette har sammenheng med arbeidsbyrden for informanten, og hvor mye det er rimelig å kreve fra denne.»

Videre uttales det i samme forarbeid s. 170, 1. spalte:

«Dette er bakgrunnen for at saksbehandlingsreglene gir mulighet for forlengelse av svarfristen der hvor det tar tid å fremskaffe informasjonen, for eksempel fordi den foreligger i flere forskjellige sammenhenger. Men der hvor besvarelse av

forespørselen krever en helt urimelig og uforholdsmessig arbeidsinnsats, må virksomheten kunne avvise kravet.

Bestemmelsen i § 16 tredje ledd må også ses i sammenheng med retten til å avslå krav som må anses «åpenbart urimelig», jf. § 17 første ledd bokstav b. Dette gjør det mulig å avskjære sjikanøse krav og andre krav som ikke med rimelighet kan forventes imøtekommet, jf. kommentarene til § 17.»

Nemnda viser til at det ikke gjelder et individualiseringskrav etter loven, jf. ovennevnte forarbeider s. 169, 2. spalte. Likevel må forarbeidene etter nemndas vurdering forstås slik at § 16 tredje ledd ikke bare omfatter krav som er uklare og uforståelige, men også krav som er så vidtrekkende at det vil kreve en uforholdsmessig innsats av innklagede å besvare kravet om miljøinformasjon.

Nemnda er enig med klager i at det kan forventes mer av større virksomheter enn av mindre, men selv for større profesjonelle virksomheter er det en grense for hva som kan forventes. ...

Det fremholdes at det skal vises tilbakeholdenhet med å avvise krav med hjemmel i § 16 tredje ledd."

I samme nemndsak vurderte nemnda om et spørsmål om kopi av innklagedes dokumenter om miljøgiftinnhold i innklagedes avfallsforsendelser i tidsrom fra 1999 til juni 2011 var for generelt formulert. Nemnda uttalte i den sammenheng følgende:

" Uavhengig av hvordan man velger å forstå spørsmålet, vil nemnda peke på at det vil være svært vanskelig å besvare kravet på en dekkende måte når det er så generelt utformet. I praksis antar nemnda at innklagede i så fall vil måtte gjennomgå all avviksrapportering i sine systemer vedrørende ordinært avfall for alle anlegg over en relativt lang tidsperiode for deretter å holde disse opp mot kravet om miljøinformasjon, noe som utvilsomt vil være svært ressurskrevende."

Nemnda pekte på at det fremgår av ovennevnte forarbeider til loven at det ved vurderingen av om kravet skal avvises, skal gjøres en helhetlig vurdering av arten av spørsmålet, hvordan det er formulert, hvor omfattende dette er å besvare, og hva det er rimelig å kreve av informanten. I dette tilfellet var nemnda av den oppfatning at man sto overfor et svært generelt spørsmål, hvor det var vanskelig å identifisere hvilke opplysninger som konkret etterspørres og som kan ha relevans for klager. Dette medførte at det vil være svært vanskelig og ressurskrevende for innklagede å besvare spørsmålet på en fyllestgjørende måte. Samlet sett fant nemnda at kravet er for generelt utformet og kunne avvises.

Klager har ikke spesifisert hvilke typer påvirkninger på miljøet han ønsker informasjon om. En forutsetning for at produktkontrolloven skal komme til anvendelse er at det gjelder produkter "som kan forårsake helseskade eller miljøforstyrrelser", som definert i produktkontrolloven § 1 (se nedenfor). Nemndas flertall (Andersen Cabot, Eskeland Schütz, Lindahl Nyrud, Vestrum og Nordli) mener imidlertid at det ikke kan kreves at den som ber om informasjon skal identifisere hvilke typer miljøforstyrrelser som kan være aktuelle. Flertallet viser i den forbindelse til forarbeidene i Ot.prp.nr.116 (2001–2002) side 111:

"Etter miljøinformasjonsloven skal det ikke gjelde noe krav til at den som spør kan identifisere en «bestemt sak». Det er den som får kravet, som må finne fram til den informasjonen det gjelder. Det innebærer at det av og til må hentes informasjon fra flere kilder. Det er heller ikke adgang til å be om begrunnelse fra den som ber om miljøinformasjon. Dette tatt i betraktning skal det derfor en del til før kravet kan avvises med henvisning til at det er for generelt formulert. Det må være tilfelle hvor kravet pålegger informanten en urimelig arbeidsinnsats eller byrde. På dette punkt må det kunne kreves noe mer av offentlige organer enn av private, og av større virksomheter enn av mindre."

Nemndas flertall viser også til uttalelse i nemndsak 2004/3:

"Det sentrale materielle spørsmålet i saken er om produktene kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, jf. produktkontrollloven § 10. En virksomhet kan vanskelig bli hørt med at den ikke har produkter som er omfattet av loven, uten at dette er dokumentert og sannsynliggjort fra virksomhetens side. Loven gir forbrukere rett til informasjon. Dersom virksomheten hevder at produktene ikke er omfattet av loven, er det virksomheten som må godtgjøre at dette faktisk er tilfellet."

Nemndas flertall har kommet til at spørsmålet fra klager ikke er for generelt formulert, og derfor ikke kan avvises i medhold av produktkontrollloven § 10. Måten spørsmålet er stilt på kan imidlertid ha betydning for hvordan innklagede kan svare på spørsmålet. Spørsmålets ordlyd kan tolkes meget vidt, men innebærer etter flertallets vurdering ingen plikt til å fremskaffe ny kunnskap. Innklagede må kunne forholde seg til kjente forhold knyttet til produktene. Spørsmålets vide formulering vil etter flertallets vurdering også kunne ha betydning for hvor detaljert innklagede må svare. Det kan i den forbindelse legges vekt på at klager vil ha mulighet til komme med oppfølgingsspørsmål etter at klager har mottatt informasjonen.

Nemndas mindretall (Holth) har et annet syn på om spørsmålet er for generelt formulert.

Spørsmålet som er stilt, er helt generelt og går ut på om det er «andre forhold [.....] som kan påvirke miljøet». Spørsmålet er satt i sammenheng med to helt konkrete spørsmål og vil slik sett gjelde alle mulige forhold ved produktene som ikke er dekket av de to øvrige spørsmålene. Selv om rekkevidden av loven vil gi en ytre begrensning, vil det gjelde alle spørsmål som kan stilles.

Det at et generelt spørsmål kan besvares med et svar med få detaljer, synes ikke relevant å tillegges vekt. Loven legger opp til at et generelt spørsmål kan avvises, og det er vanskelig å se for seg mer generelle spørsmål enn det som er stilt her.

Mindretallet har derfor kommet til at spørsmålet er for generelt formulert og at det derfor kan avvises.

Oppsummert har nemndas flertall konkludert med at spørsmålet fra klager ikke er for generelt formulert og at spørsmålet ikke kan avvises. Hele nemnda vurderer i det videre det neste spørsmålet i saken.

Hvilken informasjon har klager krav på?

Det innklagede har plikt til å gi klager informasjon om, er eventuelle forhold ved de aktuelle produktene som kan påvirke på miljøet og som enhver har rett på informasjon om etter produktkontrollloven § 10.

Etter produktkontrollloven § 10 første ledd har enhver rett på å få informasjon bl.a. om:

- a. produktet inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre virkning som nevnt i § 1,
- b. hvilke komponenter eller egenskaper dette er, og
- d. vesentlige helseskader eller miljøforstyrrelser som produksjonen og distribusjonen av produktet forårsaker

I loven § 1 fremgår at lovens formål er å:

- a. forebygge at produkter medfører helseskade, herunder å sørge for at forbrukerprodukter og forbrukertjenester er sikre,
- b. forebygge at produkter medfører miljøforstyrrelse, bl.a. i form av forstyrrelse av økosystemer, forurensning, avfall, støy og lignende,
- c. forebygge miljøforstyrrelse ved å fremme effektiv bruk av energi i produkter.

Forarbeidene til miljøinformasjonsloven, Ot.prp.nr.116 (2001–2002 omtaler på side 178 bestemmelsen i § 10 første ledd bokstav a, b og d slik:

"...Det gis i bokstavene a til b rett til å få vite om produktenes innhold og komponenter, eller andre egenskaper som kan medføre «virkning som nevnt i § 1», dvs. helseskade, eller miljøforstyrrelse i form av forstyrrelser i økosystemer, forurensning, avfall, eller støy og lignende. ...

Etter første ledd bokstav d har allmennheten krav på informasjon om «vesentlige helseskader eller miljøforstyrrelser som produksjonen og distribusjonen av produktet forårsaker». Dette er forhold som kan oppstå i forbindelse med produksjon, typisk utslipp eller avfall, og miljøforstyrrelser som følge av transport, slik som forurensning eller risiko for ulykker ved transport eller lagring, for eksempel av spesielt farlige kjemiske stoffer.

Det går ikke tydelig frem av ordlyden i § 10 første ledd bokstav d, om kriteriet "vesentlig" bare gjelder "helseopplysninger" eller om "vesentlig" også gjelder for "miljøopplysninger". Klager har bedt om opplysninger om påvirkning på miljøet. Nemnda presiserer derfor at nemnda legger til grunn at det er informasjon om vesentlige miljøforstyrrelser som produksjonen og distribusjonen av produktet forårsaker som kan kreves etter denne bestemmelsen

Informasjon etter § 10 første ledd kan kreves fra produsent, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av produktet, jf. annet ledd.

Retten til å få miljøinformasjon har sammenheng med plikten til å ha kunnskap om helse- og miljøvirkninger av de produkter man bringer på markedet, jf. produktkontrollloven § 3, som påhviler tilvirker og importør. For at denne kunnskapen skal spres til alle omsetningsledd og brukere, slik at allmennheten skal kunne få informasjonen uansett hvilket ledd en henvender seg til, er det innført en aktiv informasjonsplikt overfor neste salgsledd, se Ot.prp.nr.116 (2001–2002) side 178. I produktkontrollloven § 10 siste ledd er det fastsatt at produsent, importør, bearbeider og omsetter av produkter skal gi informasjon som omfattes av denne paragrafen, til etterfølgende salgsledd.

Dette innebærer at innklagede må henvende seg til foregående salgsledd dersom dette er nødvendig for å kunne gi klager den informasjonen klager har krav på.

For produkter som importeres gjelder særregelen i § 10 tredje ledd. Informasjon om påvirkning på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser, har informasjonssøkeren bare rett til å få dersom informasjonen "er tilgjengelig", jf. § 10 tredje ledd. Virksomheten skal rette forespørsel til foregående salgsledd dersom dette er nødvendig for å besvare kravet.

Med tilgjengelig menes at virksomheten enten har miljøinformasjonen selv, eller at den er lett å fremskaffe uten større anstrengelser, jf. Ot. prp. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 179. Nemnda har i tidligere nemndspraksis lagt til grunn at en forespørsel til tidligere salgsledd skal være begrunnet, jf. bl.a. tidligere vedtak i nemndssak 2016/6. Dvs. at virksomheten i forespørsel til foregående salgsledd må begrunne hvorfor virksomheten søker denne informasjonen hos sin leverandør ved å vise til plikten virksomheten har etter produktkontrolloven. Dersom informasjonen etter en slik henvendelse blir tilgjengelig for innklagede, plikter innklagede å utlevere den til klager.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Proshop AS plikter, innenfor rammene av produktkontrolloven § 10, innen 30 dager å gi klager svar på følgende spørsmål:

Er det andre forhold ved produktene som kan påvirke miljøet?

Dersom det er nødvendig for å besvare spørsmålet, plikter Proshop AS å rette en begrunnet henvendelse til foregående salgsledd. Dersom informasjonen etter en slik henvendelse blir tilgjengelig for Proshop AS, skal den utleveres til klager.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 13.02.2025 samt senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter miljøinformasjonsloven kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

24.02.2025

Sigrid Andersen Cabot
leder

Sigrid Eskeland Schütz
nestleder

Ina Lindahl Nyrud

Yngve Holth

Trude H. Nordli

Elin Vestrum